

NPO-resultaten 2021-2022

Doel programma

Het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is voor alle scholen en leerlingen om achterstanden en problemen als gevolg van de corona in te lopen of op te lossen. Zowel scholen als gemeenten ontvangen geld. Voor de gemeente Rotterdam gaat het om 13,2 miljoen euro bedoeld voor voorschoolse educatie (ve), primair onderwijs (po) en voortgezet onderwijs (vo).

De gemeentelijke aanpak is opgesteld in nauw overleg met het scholenveld. Centraal in de gemeentelijke aanpak staat het verstevigen van het netwerk van partners rond scholen. Deze partners bieden extra zorg, extra begeleiding voor taal en rekenen en extra activiteiten op school die het welbevinden van kinderen vergroten, zoals muziek, cultuur, sport en natuur. Daarmee versterken zij de veerkracht van kinderen.

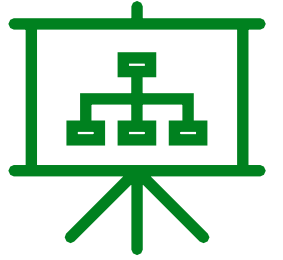
Voor uitgebreide beschrijving van de gemeentelijke aanpak en de interventies, alsmede actuele informatie, verwijzen wij naar:

<https://onderwijs010.nl/npo/>

**Gemeente
Rotterdam**

Gemeentelijke aanpak Nationaal Programma Onderwijs (1)

De gemeentelijke inzet bestaat uit 5 actielijnen, elk met een of meerdere interventies. Hieronder een korte beschrijving per actielijn:

- **Actielijn A: Extra taal en rekenen voor po en vo.**

Leerlingen met een vertraging op rekenen en/of taal kunnen op school extra les krijgen met behulp van tutores. De tutor is een student uit het hoger onderwijs die naar de school komt. Leerlingen krijgen dan twintig weken lang, twee of drie keer per week extra les. Ze doen dat een op een met een tutor of in groepjes van maximaal twee kinderen.

- **Actielijn B: Extra hulpverlening en zorg op school**

In jeugd gespecialiseerde wijkteammedewerkers werken vanuit de school. Dat doen ze minimaal vier uur per week. Zo zijn zij goed aanspreekbaar voor de zorgprofessionals in de school en voor de ouders die hulp zoeken voor hun kind of situatie.

De wijkteammedewerker is dan deel van het schoolzorgteam, waarin ook de schoolmaatschappelijk werker, de intern begeleider, de contactpersoon van het samenwerkingsverband en eventueel andere zorgprofessionals samenwerken. De school stuurt dit team aan. Daarnaast is er binnen deze actielijn aandacht voor het voorkomen van schooluitval aan de hand van een aantal acties:

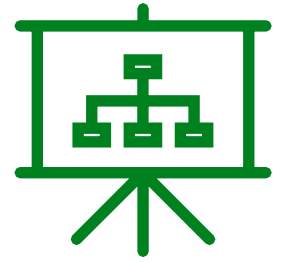
- Het ontwikkelen van onderwijs voor kinderen van 4 en 5 jaar die nog niet naar school kunnen gaan, zoals bijvoorbeeld aanvangsklassen.
- Extra aanbod verzorgen in het basisonderwijs voor leerlingen die uitvallen, zoals schoolgerichte daghulp.
- De bewustwording bij basisscholen vergroten over het belang van aanwezigheid met de campagne *Oog voor jou*. Daarvoor loopt nu de pilot *Oog voor de start*. Dat zijn gesprekken waarbij scholen en partners daaromheen afspraken maken over hoe om te gaan met verzuim.
- We dringen het verzuim in het voortgezet (speciaal) onderwijs terug door het inzetten van de interventie PATS, de preventieve aanpak terugdringen schoolverzuim.
- Daarnaast zijn er middelen beschikbaar vanuit het NPO voor samenwerkingsverbanden. Dat geldt is bedoeld voor het ontwikkelen van onderwijsaanbod voor kinderen die een vrijstelling hebben.

- **Actielijn C: (Taal)ontwikkeling van de jongste kinderen**

Hogeschool Rotterdam heeft in samenwerking met Stichting Peuter & Co/De Rotterdamse Peuterschool en Rotterdamse basisscholen de aanpak Thuis in Taal ontwikkeld. De aanpak geeft pedagogisch medewerkers (pm'ers) en leerkrachten handvatten om partnerschappen aan te gaan met ouders om hen op weg helpen bij het bieden van een rijke taalomgeving thuis. Thuis in Taal draait om professionalisering van pm'ers en leerkrachten als het gaat om samenwerken met ouders. Aanvullend op de aanpak Thuis in Taal wordt op dit moment door de Hogeschool Rotterdam een extra aanpak ontwikkeld waarbij begeleiders bij gezinnen thuis spel- en taalactiviteiten doen met ouder(s) en hun kind, die aansluiten op de activiteiten die op school worden geboden.

Op de Peutergroep wordt met een voorschools educatief programma de ontwikkeling van peuters gestimuleerd en de taalvaardigheid vergroot. Pedagogisch medewerkers werken gericht aan de individuele sociaal-emotionele, motorische en reken- en taalontwikkeling van de peuters op basis van observatie en evaluatie. Ouders van deze peuters konden binnen het NPO de Peutergroep tijdelijk vier weken gratis uitproberen zonder dat ze ergens aan vast zitten of iets verplicht zijn.

Gemeentelijke aanpak Nationaal Programma Onderwijs (2)

- **Actielijn C: (Taal)ontwikkeling van de jongste kinderen (vervolg)**

Binnen deze actielijn worden in samenwerking met Peutergroepen kunstvakdocenten met muzikale achtergrond (vanuit de disciplines muziek, dans, theater) ingezet binnen de vve. Vanuit de wetenschap is bekend dat muziek in combinatie met beweging bijdraagt aan de taalontwikkeling en sociaal-emotionele ontwikkeling van jonge kinderen. Dit project heeft als doel muziek een duurzame plek geven in de Peutergroep. De pilot is opgezet door Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam en moet inzicht geven in het effect van de samenwerking tussen kunstvakdocenten en pedagogisch medewerkers op de ontwikkeling van jonge kinderen. Tegelijkertijd kan de samenwerking iets betekenen voor de tekorten aan personeel voor de Peutergroep.

- **Actielijn D: Leefstijl, bewegen en welzijn**

De coronacrisis heeft niet alleen geleid tot reken- en taalachterstand. Kinderen zijn ook minder gaan bewegen en ongezonder gaan eten. Met NPO-budget financiert de gemeente:

- aandacht voor een dynamische schooldag en beweegvriendelijke schoolpleinen op basisscholen;
- pilot gezonde schoollunch op basisscholen;
- extra aandacht voor natuur-en milieueducatie (nme) in de vorm van extra lessen en vierkante meter-moestuinen op basisscholen;
- smartwalls (digitale beweegmuren) in een aantal Rotterdamse gymzalen;
- stimuleren van sporten en bewegen onder tieners met de pilot SwapGym op scholen voor voortgezet onderwijs;
- mogelijkheden voor grote scholen voor voortgezet onderwijs om meer gebruik te maken van buitensportvelden.

Binnen deze actielijn is er ook aanbod voor de sociaal-emotionele vaardigheden van leerlingen. Er is aanbod voor alle leeftijden, met of zonder actieve inbreng van de ouders, individueel of groepsgewijs, voor kinderen met dwars gedrag of juist de wat meer teruggetrokken kinderen. De interventies hebben allemaal een wetenschappelijke onderbouwing en streven naar opname in de databank Effectieve Jeugdinterventies van het NJI. Daarnaast kunnen scholen gratis gebruikmaken van de hulp van een Gezonde School-adviseur. Een Gezonde School-adviseur kan helpen bij het inventariseren wat een school al doet (activiteitenplan maken), vastleggen wat een school doet en wil doen (beleid), adviseren hoe professionals van de school behoeften bij leerlingen aan ondersteuning op sociaal-emotioneel gebied kunnen signaleren en meedenken hoe ouders en externe zorgpartners van de school betrokken kunnen worden.

- **Actielijn E: Aanpak leraren: slimmer organiseren met kunstvakdocenten**

In deze actielijn zetten we kunstvakdocenten breed in op basisscholen. Daarmee vergroten scholen de onderwijscapaciteit, omdat de groepsleerkrachten elders in de school kunnen worden ingezet. Tegelijk krijgen leerlingen meer cultuuronderwijs van experts die niet alleen de creatieve en sociale ontwikkeling van kinderen goed kunnen stimuleren, maar ook andere onderwijsdoelen bij leerlingen kunnen behalen met een creatieve insteek en benadering. De docenten worden zo ingezet dat het cultuuronderwijs deel uitmaakt van het van het kerncurriculum en dat dit voor de school extra formatie oplevert. Er is scholing beschikbaar voor kunstvakdocenten tijdens de pilot, in samenwerking met Pabo Thomas More. Denk daarbij aan lessen pedagogiek en keuzemodules als taal en wereldoriëntatie. Deze bijscholing helpt de kunstvakdocent een goede, nog betere aansluiting te maken op andere vakken in het kerncurriculum. De bredere inzetbaarheid van kunstvakdocenten wordt hiermee ondersteund.

Actielijn A Extra rekenen en Taal voor het po en vo

Doel

Taal- of rekenachterstand verkleinen met extra taal- of rekenlessen, gegeven door tutoeren in een 1-op-1 of 1-op-2 setting.

Resultaten

- 147 studenten geworven en geselecteerd;
136 studenten getraind;
115 tutoeren kreeg de werkgroep Plaatsing & Begeleiding ter beschikking, waarvan 68 studenten als tutor op een school zijn geplaatst.
- 8 vo-leerlingen in het praktijkonderwijs kregen les van een tutor, in het po kregen 378 leerlingen les van tutoeren, 216 voor rekenen en 162 voor taal.
- Tutores zijn ingezet op 8 scholen in Rotterdam-Zuid en 10 op de Noordoever.
- Van de 135 leerlingen die werden begeleid door tutoeren is een groot deel (meer dan 80%) vooruitgegaan op taal en reken.

Ervaringen

Scholen zijn positief over de inzet van tutoeren en leerlingen worden geholpen met taal en rekenen. De scholen zien veel inzet en enthousiasme bij de tutoeren. Signalen over verschillen tussen de tutoeren in niveau en werkwijze worden opgepakt in het vervolg.

Leerlingen waarderen de extra lessen van tutoeren: zij kwamen gemotiveerd en met zelfvertrouwen terug in de groep.

Het laten aansluiten van roosters van studenten en de deelnemende scholen was soms lastig. Dat heeft waarschijnlijk geleid tot minder inzet van tutoeren dan had gekund, Hiervoor is extra aandacht in het vervolg en de verwachting is dat, nu stichting Student Mentoren de organisatie verzorgt, dit struikelblok grotendeels verdwijnt.

Prioriteit voor 2022/2023

Voortzetten door Stichting Studentmentoren Rotterdam. Uitbreiding van het aantal tutoeren op scholen.

Actielijn B Extra hulpverlening en zorg op school

Doel

Verbeteren aansluiting onderwijs, jeugdhulp en ondersteuning. Deze actielijn bestaat uit 3 onderdelen: schoolzorgteams po, zorg in het vo/vso (vergroten sociaal-emotioneel welbevinden) en intensiveren aanpak thuiszitters.

Resultaten

- Op 20 po scholen zijn schoolzorgteams actief.
- Op 2 vo-scholen is een 'gezonde school-adviseur' ingezet voor het signaleren en adviseren over welbevinden op school.
- Intensiveren aanpak thuiszitters; 4 po scholen gestart met Oog voor de start, op 8 vo-scholen PATS geïmplementeerd.

Ervaringen

Schoolzorgteams

De eerste ervaringen zijn positief. Met name de forse uitbreiding van het schoolmaatschappelijk werk levert goede resultaten op: veel sneller hulp voor leerlingen en hun ouders. Scholen geven aan daadwerkelijk minder werkdruk te ervaren rondom de zorgvraag van leerlingen.

Scholen hebben de regie gekregen over de teams en zijn allemaal positief over de samenwerking met de wijkteams, PPO en schoolmaatschappelijk werk.

Preventie thuiszitters

Met de maatregelen zijn 4 po en 8 vo scholen bereikt. Hierdoor zijn de aandacht voor de effecten van verzuim en de samenwerking om aanwezigheid te stimuleren vergroot. Scholen, ouders en leerlingen geven aan tevreden te zijn met PATS en de Oog voor de start gesprekken;

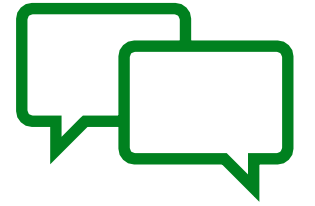
Niet alle scholen konden PATS inzetten vanwege capaciteitsprobleem; zij schuiven de implementatie door naar volgend jaar.

Effecten van de preventieve aanpak zijn pas op lange termijn zichtbaar. Op korte termijn (oktober 2022) zijn wel evaluaties en aanbevelingen van de pilot van Oog voor de start en van PATS beschikbaar.

Prioriteit voor 2022/2023

- In het eerste kwartaal van schooljaar 2022-2023 uitbreiden schoolzorgteams met 25 scholen.
- Individuele trajecten voor ongeveer 100 leerlingen (1e en 2e leerjaar vo) voor vergroten veerkracht. Daarnaast ook intensievere samenwerking met partijen als scholen.
- In september starten 5 extra vso-scholen 6 extra vo-scholen met PATS (totaal 19 scholen)
- Start 'aanvangsklassen' op 4 po-scholen voor jonge kinderen (12 kinderen van 4 – 5 jaar) met ontwikkelingsachterstand en moeilijk te duiden gedrag die extra aandacht en ondersteuning nodig hebben om schoolrijp te worden.

Actielijn C (Taal)ontwikkeling van de jongste kinderen (ve en po groep 1-2)

Doel

Stimuleren van de ontwikkeling van taal, motoriek en sociaal-emotionele vaardigheden bij doelgroep-peuters, kleuters en hun ouders. Deze actielijn bestaat uit drie onderdelen: intensiveren Thuis in Taal trajecten, gratis Kennismakingsaanbod Peutergroep en muziek in de Peutergroep.

Resultaten

- Thuis in Taal trajecten op 11 po-scholen (440 kleuters) en 11 peuteropvanglocaties (264 peuters), 49 gezinnen krijgen thuisondersteuning (hierbij worden ook de ouders bereikt).
- In 2022: 286 doelgroeppeters maakten gebruik van de kennismakingsweken, 279 zijn op de Peutergroep gebleven (98%). Echter heeft dit aanbod niet geleid tot een hoger percentage doelgroeppeters, daarom is het kennismakingsaanbod op 9 juli 2022 gestopt.
- Muzieklessen op 12 groepen verdeeld over de organisaties Peuter&Co, KindeRdam en PCHOHS (De Goede Herderschool). In totaal 120 peuters bereikt.

Prioriteit voor 2022/2023

- Thuis in Taal trajecten op 12 po scholen en 12 peuteropvanglocaties.
- Muziek in de Peutergroep uitbreiden naar 26 groepen.

Ervaringen

Thuis in Taal

De samenwerking tussen scholen en Peutergroepen verloopt in veel gevallen goed. Door de coronabeperkingen, directiewisselingen en uitval van personeel staan 4 van de 11 deelnemende scholen echter voor een pittige opgave en is de komende tijd extra aandacht nodig. De samenwerking tussen gemeente Rotterdam, Hogeschool Rotterdam, VoorleesExpress, peuterlocaties en schoolbesturen verloopt goed.

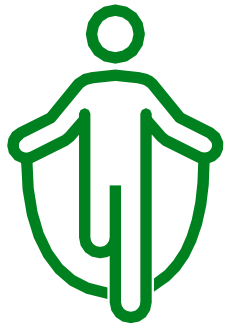
Gratis kennismakingsaanbod

Het gratis kennismakingsaanbod heeft positieve aandacht gegenereerd voor de Peutergroep. Tegelijk blijkt dat het geen significant effect heeft gehad op het verhogen van het bereik. Daarom is besloten om met deze interventie te stoppen. Het komende jaar wordt onderzocht hoe het bereik vergroot kan worden via een gebiedsgerichte aanpak en start een onderzoek naar non-bereik.

Muzieklessen in de Peutergroep

Kinderen reageren positief op de lessen. Vooral op sociaal-emotioneel vlak is vooruitgang te zien. In sommige groepen sluiten ook ouders aan. Er wordt nu gekeken hoe de positieve neveneffecten, zoals taalontwikkeling van anderstalige ouders en het bevorderen van muziekactiviteiten thuis, gemonitord kunnen worden.

Actielijn D Leefstijl, bewegen en welzijn

Doel

Stimuleren gezonde leefstijl, het intensiveren van sportdeelname bij kinderen en het versterken sociaal-emotioneel leren in het po en vo.

Resultaten

- 3 soorten interventies (extra uitvoering) voor vergroten sociaal-emotionele vaardigheden beschikbaar voor po en vo.
- 56 kinderen van 16 verschillende po-scholen kregen individuele training op het gebied van sociaal-emotioneel leren.
- Op 6 po-scholen krijgen in totaal 491 leerlingen (28,5 % van totaal aantal leerlingen op de 6 scholen) ontbijt op school.
- 4 po-scholen maken gebruik van 'gezonde school-adviseurs'

Prioriteit voor 2022/2023

- op 17 po-scholen krijgen in totaal 938 leerlingen ontbijt op school.
- uitbreiden 'gezonde school-adviseurs' op 4 po-scholen
- start aanleg 2 groen/blauwe schoolpleinen
- start opleiding dynamische schooldag voor po-docenten
- pilot gezonde schoollunch op aantal Lekker Fit! po-scholen
- extra natuur- en milieueducatie voor po-leerlingen
- smartwalls in 2-3 gymzalen
- swapgym op 3-5 vo-scholen
- Beschikbaar stellen extra sportvelden aan grote vo-scholen

Ervaringen

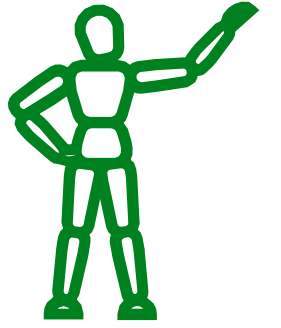
Gezonde voeding

In april 2022 is gestart met de eerste fase van de pilot ontbijt voor kinderen op basisscholen in Delfshaven (naar aanleiding van motie 21bb15347 Eerst een boterham, daarna taal en rekenen). Vlak voor de zomervakantie deden vier scholen mee. Momenteel worden er 1.450 ontbijten per week verzorgd. Het uitbreiden van het aantal scholen is een arbeidsintensief traject. Een aantal scholen heeft personeelwisselingen achter de rug en niet iedere school ziet het als haar taak om voor ontbijten te zorgen. We zien dat het uitbreiden van het aantal scholen veel inzet van de uitvoerende (vrijwilligers)organisatie vergt, daardoor gaat het uitbreiden van het aantal scholen langzamer dan verwacht.

Sociaal-emotioneel leren

Om deze achterstanden in sociaal-emotionele ontwikkeling in te lopen worden binnen dit onderdeel trainingen aangeboden aan kinderen en adviestrajecten aan scholen die aan de slag willen met sociaal-emotioneel leren. De trainingen staan in de databank van het Nederlands Jeugd Instituut en dragen bij aan een beter zelfbeeld en betere emotieregulatie van deelnemende kinderen. Er is veel animo bij zowel kinderen als ouders. De werving onder de jeugd verloopt dan ook goed. De werving onder scholen voor adviestrajecten loopt wat langzamer. De hoge werkdruk op scholen bemoeilijkt het inplannen van afspraken. Om deze drempel te verlagen is een adviseur sociaal- emotioneel leren aangesteld. Deze past zich zo veel mogelijk aan de mogelijkheden van de scholen aan. De uitvoerder geeft aan dat de samenwerking met scholen en schoolmaatschappelijk werk verder goed loopt.

Actielijn E Aanpak leraren: Slimmer organiseren met kunstvakdocenten

Doel

Door inzet kunstvakdocenten van Stichting Kunstzinnige Vormgeving Rotterdam (SKVR) en Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam (KCR) bijdragen aan oplossing lerarentekort.

Resultaten

- 14 kunstvakdocenten werkzaam op 5 po-scholen

Ervaringen

Deelnemende scholen waarderen de samenwerking en de inzet van kunstvakdocenten. Op basis van de ervaringen wordt het aantal deelnemende scholen uitgebreid met 13.

Prioriteit voor 2022/2023

- Uitbreiden naar 8 po-scholen